

Raadsinformatiebrief Tussenevaluatie Regionaal Werkbedrijf 2015- 2017

1. Aanleiding

In april 2013 werd het Sociaal Akkoord gesloten. Daarin staat de landelijke afspraak dat werkgevers- en werknemersorganisaties samen met gemeenten regionale werkbedrijven oprichten. De werkbedrijven hebben de taak om in het hele land 125.000 extra banen te realiseren voor mensen met een arbeidsbeperking. Dit aantal moet in 2026 zijn bereikt. Deze extra banen worden banenafspraken genoemd (bijlage 1). UWV heeft een nulmeting uitgevoerd op 31 december 2012. Er waren toen 3.417 banenafspraken ingevuld in de regio Noordoost-Brabant, hoofdzakelijk ingevuld vanuit de WSW en Wajong. De eindstand die we eind 2026 moeten halen in onze regio telt bijna 8.500 banenafspraken. Daarnaast moeten we de mensen vervangen die uitvallen door onder meer pensionering, ziekte en ontslag.

De afspraak uit het Sociaal Akkoord is verwerkt in de volgende wetten:

- Participatiewet (P-wet);
- Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten;
- Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI).

In de wet SUWI staat dat we elke twee jaar moeten evalueren op onderstaande punten:

- samenwerking;
- afspraken over werkgeversdienstverlening;
- uitvoering en resultaten;
- financiering van het Regionaal Werkbedrijf.

Het Regionaal Werkbedrijf heeft de uitvoering uitbesteed aan het Werkgeversservicepunt Noordoost Brabant (WSPNOB).

2. Samenwerking

Het Regionaal Werkbedrijf Noordoost Brabant is ingebed in een brede regionale samenwerking. Het Regionaal Werkbedrijf is één van de vier programmalijnen van AgriFood Capital Werkt! De programmalijn heeft een eigen stuurgroep met de wethouder Werk en Inkomen van centrumgemeente 's-Hertogenbosch als voorzitter. De partners die in de stuurgroep van het Regionaal Werkbedrijf zijn vertegenwoordigd zijn: 16 regiogemeenten, werkgevers, vakbonden, UWV en de drie SW bedrijven uit de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant. Een aantal wethouders vertegenwoordigt de regio in de stuurgroep. Zij stemmen met collega wethouders uit de regio af in het regionale portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarkt. Het Dagelijks Bestuur van het Platform Cliëntenparticipatie Arbeidsmarkt Noordoost Brabant is agendalid.

De samenwerking is geëvalueerd aan de hand van gesprekken met zes leden van de stuurgroep en één oud-lid. Deze leden vertegenwoordigen de diverse geledingen binnen het werkbedrijf. Zij geven het Regionaal Werkbedrijf in onze arbeidsmarktregio gemiddeld het rapportcijfer 7,4. Over het algemeen is iedereen tevreden over de samenwerking. Als aanbevelingen noemden zij onder meer:

- Betrek meer werkgevers in het regionaal werkbedrijf voor een gelijkmatigere verhouding tussen overheid-werkgevers-werknemers.
- Betrek daarnaast een breder scala aan werkgevers in het werkbedrijf, zowel sociale ondernemers als 'gewone' ondernemers.
- Maak een werkplan voor het Regionaal Werkbedrijf waarin alle partijen binnen het Regionaal Werkbedrijf hun doelstellingen en inzet vastleggen.

Alle geïnterviewden geven aan dat de samenwerkende partijen niet achterover moeten gaan leunen. Ze zijn allemaal tevreden, maar dat is ook de valkuil. Ze willen en moeten kritisch blijven. En zich blijven afvragen: waar zijn we van en waar doen we het voor?

3. Afspraken over werkgeversdienstverlening

In het najaar 2014 heeft uw raad, net als alle andere gemeenteraden in Noordoost Brabant, ingestemd met het functioneel ontwerp werkgeversdienstverlening (FO): op weg naar de optimale schaal van samenwerking. Dit FO is onderdeel van het Regionaal beleidskader Participatiewet. Het FO vormt het kader voor de werkgeversdienstverlening door de partners in Noordoost Brabant. Er staan 56 afspraken in en beschrijft op hoofdlijnen de aanpak. Zo willen we het voor werkgevers makkelijker maken om werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Samen met werkgevers en werknemers kunnen we invulling geven aan de banenafpraak uit het Sociaal Akkoord en de brede doelgroep (bijlage 1) plaatsen.

We concluderen dat we op de goede weg zijn met de afspraken uit het FO. Maar we zien ook nog een aantal verbeterpunten. We willen

- beter gebruik maken van sectorale gelden;
- starten met het meten van de tevredenheid bij werkgevers;
- nog meer werkgevers bekend maken met de dienstverlening van het Regionaal Werkbedrijf.

Als gemeenten zijn we bovendien zelf ook werkgever en moeten we het goede voorbeeld geven. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van voldoende stages en (leer-)banen voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Alle colleges in onze regio bespreken intern of zij met het PSO certificaat (Prestatieladder Socialer Ondernemen) zichtbaar willen maken dat ze een sociaal ondernemer zijn.

4. Uitvoering en resultaten

Het realiseren van de plaatsingen van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt is overgedragen aan het Werkgeversservicepunt Noordoost Brabant (WSPNOB). Dit netwerk bestaat uit het UWV Noordoost Brabant, 16 gemeenten en de drie SW bedrijven.

Er zijn zes Werkgeversservicepunt clusters; WSP WeenerXL, WSP Oss (inclusief Landerd), WSP Land van Cuijk, WSP Meierijstad (inclusief Boekel en Bernheze), WSP Meierij (Vught, Sint Michielsgestel, Haaren en Boxtel) en WSP UWV. De gemeente Uden sluit na de implementatiefase aan bij het WSP Oss in plaats van WSP Meierijstad.

Alle organisaties binnen het Werkgeversservicepunt hebben ruim vijftig accountmanagers in dienst die werken voor het WSPNOB. Zij bezoeken werkgevers in de regio en bespreken de instroommogelijkheden voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat om zowel werkzoekenden uit het doelgroepregister (zie bijlage 1) als werkzoekenden met en zonder uitkering. Werkgevers kunnen een loonkostensubsidie, extra begeleiding op de werkplek, een proefplaatsing of een no-riskpolis krijgen. Voor werkzoekenden die worden geplaatst op een banenafpraak wordt een loonwaardemeting toegepast. Alle instrumenten zijn zoveel mogelijk geharmoniseerd, zodat het voor een werkgever niet uitmaakt of hij een werkzoekende uit de gemeente x of y aanneemt. Op verzoek van de werkgever blijft maatwerk ook mogelijk.

De coördinator is secretaris van het regionaal Werkbedrijf en voert onderstaande taken uit:

- coördinatie van de zes clusters, zoals delen good practices, bespreken en oplossen van knelpunten in de operatie;
- (verdere) ontwikkeling van het WSPNOB: onder meer met een pilot praktijkroute (bijlage 1), handboek werkgeversdienstverlening, organisatie gezamenlijke intervisie en bijscholing accountmanagers, transparantie doelgroepenbestand;
- regionale marktwerking, zoals marktwerkingsplan en www.talentuitnoordoostbrabant.nl;
- beheer van www.wspnoordoostbrabant.nl;
- organiseren van meet- en greepbijeenkomsten voor werkgevers;
- (mede) opzetten van (sub)regionale projecten en/of arrangementen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te plaatsen bij werkgevers;

- monitoren van de afgesproken resultaten;

Het WSPNOB ligt op koers en heeft goede resultaten bereikt:

- 4.794 banenafspraken per 1 april 2017. Het doel voor 2017 is 4.742 banenafspraken. Vooral de marktsector heeft veel banenafspraken gerealiseerd. De overheid en het onderwijs blijven achter in de realisatie. Er zijn bij deze sectoren slechts 25 extra banenafspraken gecreëerd ten opzicht van de nulmeting eind 2012. Veel gemeenten kiezen voor een detachingsconstructie in plaats van werkzoekenden in dienst te nemen. Ze hebben ook diensten uitbesteed. Daardoor tellen deze banen niet mee bij de overheid, maar bij de marktsector. Niet alleen in onze regio blijft de overheid achter, dat is een landelijk beeld. Dit betekent dat het kabinet wetgeving voorbereidt om het quotum voor de sectoren overheid en onderwijs in werking te laten treden.
- 10.731 plaatsingen van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt in 2016. In het eerste half jaar 2017 gaat het om 4.876 plaatsingen. We zien het aantal plaatsingen afnemen. Door de economische groei blijven minder bemiddelbare kandidaten over voor het WSPNOB. Werkzoekenden vinden vaker op eigen kracht weer werk. De groep die overblijft, moet vaak eerst arbeidsfit worden gemaakt (zie hieronder).
- Deelname aan één van de drie pilots in het land van de praktijkroute. Deze pilot was succesvol en is opgenomen in de P-wet. (zie bijlage 1).

Werkzoekenden dienstverlening: arbeidsfit krijgen en houden

Zowel de gemeenten als het UWV zijn zelf verantwoordelijk om hun werkzoekendenbestand arbeidsfit te krijgen en te houden. Daarover zijn geen regionale afspraken gemaakt. Wel werken UWV en gemeenten in toenemende mate samen bij scholingsprojecten. Gemeenten kunnen daarbij gebruikmaken van het Servicepunt Leren en Werken Noordoost Brabant en het sectorplan Regio Noordoost-Brabant. Zo bereiken zij meer werkzoekenden en kunnen meer verschillende middelen inzetten. Daarnaast zijn er extra Rijksmiddelen voor activiteiten voor specifieke doelgroepen werkzoekenden: jongeren, statushouders, ouderen en werkzoekenden met een GGZ achtergrond. De activiteiten zijn er vooral op gericht om professionals uit de regio nog beter te laten samenwerken, casuïstiek te bespreken en goede voorbeelden uit te wisselen. Met provinciale middelen wordt ook ingezet op kwetsbare jongeren als aparte doelgroep. Subsidie uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) zetten we in voor de versterking van het casemanagement.

5. Financiering Regionaal werkbedrijf

Centrumgemeente 's-Hertogenbosch heeft eenmalig één miljoen euro van het Rijk ontvangen voor de opstart van het Regionaal Werkbedrijf voor de jaren 2014 tot en met 2016. Omdat deze middelen aflopen, heeft uw gemeenteraad besloten om vanaf 1 januari 2017 1 euro per inwoner beschikbaar te stellen voor AgriFood Capital Werkt!. Zo'n 41 cent van iedere euro wordt gebruikt voor coördinatie, ontwikkeling, communicatie van het WSPNOB en het secretariaat van de stuurgroep. Voor verdere versterking van de werkgeversdienstverlening moet de regio vóór 15 oktober 2017 een verzoek indienen voor een ondersteuningsbijdrage bij het Ministerie van SZW. Daarnaast vragen we sociale partners bij de opstart en uitvoering van projecten naar de mogelijkheden om daarvoor sectorale gelden in te zetten. Gemeenten maken verder voor de dienstverlening aan werkzoekenden gebruik van ESF, middelen van Rijk en provincie. De aanvragen en verantwoording lopen via centrumgemeente 's-Hertogenbosch.

6. Tot slot

Wij blijven u informeren over de resultaten van het Regionaal Werkbedrijf via de communicatiekanalen van AgriFood Capital: website, jaarrapportage, bijeenkomsten. U ontvangt een aantal malen per jaar de infolijst AgriFood Capital Werkt! waarin resultaten en ontwikkelingen van het Regionaal Werkbedrijf zijn opgenomen. Over twee jaar evalueren we opnieuw en informeren we u weer met een raadsinformatiebrief.

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen

AgriFood Capital Werkt!	Samenwerking in de regio verantwoordelijk voor de “people” lijn/ een toekomstbestendige arbeidsmarkt van AgriFood Capital.
Banenafspraken/ doelgroepregister/ praktijkroute	<p>De Banenafpraak kwam tot stand als onderdeel van het Sociaal Akkoord uit 2013 en ondersteunt de Participatiewet. In de afspraken staat hoeveel banen er in de opbouw tot 2026 moeten worden gerealiseerd. Wordt het aantal banen niet gehaald? Dan kan het kabinet besluiten een quotumheffing in te voeren. Alle werkgevers kunnen voor deze extra banen (=extra plaatsingen) zorgen.</p> <p>Tot 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking 100.000 banen in de marktsector en 25.000 bij de overheid <p>- In 2017: totaal 33.000 banen</p> <p>23.000 banen in de marktsector en 10.000 banen bij de overheid en</p> <p>Doelgroep De doelgroep voor de banenafpraak staan bij het UWV in het zogenoemde doelgroepregister en bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mensen met een Wsw-indicatie • Wajongers met arbeidsvermogen • Mensen met een Wiw-baan of ID-baan • (Ex) Leerlingen uit het VSO en praktijkonderwijs • Mensen die onder de participatiewet vallen van wie is aangetoond dat ze niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. <p>Mensen die onder de participatiewet vallen kunnen via twee verschillende wegen in het doelgroepregister worden opgenomen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Via een beoordeling arbeidsvermogen door UWV: <ul style="list-style-type: none"> ○ op verzoek van de gemeente ○ op verzoek van de werkzoekende <p>UWV beoordeelt of iemand in staat is zogenoemde drempelfuncties uit te voeren. Dat is een functie die voorkomt op de Nederlandse arbeidsmarkt en een lichte belasting van iemand vraagt. Is iemand hiertoe niet in staat/ Dan behoort hij tot de doelgroep.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Via de praktijkroute: de gemeente beoordeelt op de werkplek met behulp van een gevalideerde loonwaardemethodiek of de werkzoekende een loonwaarde heeft onder het wettelijk minimumloon. Als dat het geval is, valt deze persoon in het doelgroepregister.
Beschut Werken	Werk voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking die alleen kunnen werken in een ‘beschutte’ omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Zij hebben meer begeleiding en aanpassing van hun werkplek nodig dan van een reguliere werkgever is te verwachten. Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat deze beschutte werkplekken er komen. Het UWV beoordeelt of beschut werken ingezet moet worden.

Brede doelgroep	Alle werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt, met en zonder uitkering. De omschrijving zoals van de doelgroep zoals die door PSO wordt gehanteerd
Kwetsbare jongeren	Jongeren die uitstromen uit Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO), Praktijkonderwijs (PRO), Vmbo, Entreeopleiding en uitvallers vanuit MBO 2 die ondersteuning nodig hebben naar vervolgonderwijs, een duurzame werkplek of een passende dagbesteding
Afkortingen	
FO	Functioneel Ontwerp
P-wet	Participatiewet
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen. Dit instrument is door TNO ontwikkeld.
SUWI	Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en inkomen
SW	Sociale Werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WSPNOB	Werkgeversservicepunt Noordoost Brabant
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening